

b. विल्लवे वा ॥ १८ ॥

का° [८. ४. ६.] उत्तरेण परिक्रम्य दक्षिणमुपस्तभाति विल्लोर्नु कमिति । दक्षिणशकटस्याग्रं वोढुमाधारभूतं काष्ठं स्थापयेदित्यर्थः ॥ तिस्रो वैल्लव्यस्त्रिष्टुभः आद्ये यजुरन्ते । विल्लवे वेति यजुः ॥ नुकमित्यव्ययमवधारणार्थम् । विल्लोरेव वीर्याणि कर्माण्यहं प्रवोचं प्रब्रवीमि । प्रपूर्वस्य वचेलुडि वृपम् वचेरुम् अउभावः ॥ कानि कर्माणीत्याह । यो विष्णुः पार्थिवानि रजांसि पृथिव्यन्तरिक्षद्युलोकस्थानानि विममे । लोका रजांस्युच्यन्तऽइति यास्कोक्ते [निरु° ४. ११.] रजःशब्दो लोकवाचकः । यद्वा यः पार्थिवानि रजांसि पार्थिवपरमाणून्विममे परिगणितवान् । यश्च विष्णुरुत्तरमुपरितनं सधस्थं देवानां सहवासस्थानं द्युलोकवृपमस्कभायत् यथाधो न पतति तथा स्तम्भितवान् । सह देवा तिष्ठन्ति यस्मिन् तत्सधस्थम् सधमादस्थयोश्छन्दसीति [पा° ६. ३. १६.] सहस्य सधादेशः ॥ स्कम्भ रोधने । क्र्यादिभ्यः श्ना । हलः श्नः शानङ्काविति [पा° ३. १. ८३.] हेरनुवृत्तौ छन्दसि शायजपीति [पा° ३. १. ८४.] यद्यपि हौ परे श्नाप्रत्ययस्य शायजादेशो विहितस्तथाप्यत्र व्यत्ययो बहुलमिति [पा° ३. १. ८५.] लङ्अपि श्नः शायजादेशे अस्कभायदिति वृपम् ॥ कीदृशो विष्णुः । त्रेधा विचक्रमाणस्त्रिषु लोकेष्वग्निवायुसूर्यवृषेण पदत्रयं निदधानः । विपूर्वस्य क्रमतेर्लिटः कानञ्वेति [पा° ३. २. १०६.] कानचि वृपम् । तथा उरुगायः उरुगायो गमनं यस्य उरुभिर्महात्मभिर्गीयित (23.) ऽइति वा ॥ का° [८. ४. ७.] दक्षिणातः स्थूणामुपनिहन्ति विल्लवे वेति ॥ हे स्थूणे काष्ठ विल्लवे हविर्धानशकटाभिमानिविष्णुप्रीत्यर्थं त्वां निहन्मि निखनामीति शेषः ॥ १८ ॥

a. दिवो वा विष्णाऽउत वा पृथिव्या महो वा विष्णाऽउरोरुत्तरिक्षात् ।

उभा हि हस्ता वसुना पूणस्वा प्रयह दक्षिणादोत सव्यात् ॥

b. विष्णावे वा ॥ १९ ॥

का° [८. ४. ८. १.] दिवो वेत्युत्तरं प्रतिप्रस्थातोत्तरस्थूणं (24.) पूर्ववदिति । यथाधर्युर्दक्षिणशकटं मन्त्रेणोपष्टभ्य विष्णावे वेति स्थूणां निखातवानिवं प्रतिप्रस्थातोत्तरशकटे कुर्यादिति सूत्रार्थः ॥ हे विष्णो दिवो द्युलोकादुत अपि च पृथि-